

N:o 78.

Af herr **O. Larsson** i Mörtlösa; om *skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande ordnandet af väghållningsbesväret på landet.*

Bland de frågor, som vid senaste riksdagar varit föremål för behandling, är frågan om väghållningsbesvärets ordnande en bland de viktigaste. Sträfvandet att söka utjemna detta onus och mera rättvist fördela denna börda har därför varit föremål för långvariga utredningar och olika förslag. Sedan 1889 års Riksdag afslagit den proposition, som regeringen då framlagt och mot hvilket förslag också befogade anmärkningar kunde göras, emedan vid tillämpningen af ett dylikt förslag skulle behövas en mängd af nämnder, vägstyrelser och vägfogdar m. m. och äfven leda till oegentligheter vid bestämmande af gränsen mellan dem, som skulle befrias, och dem, som skulle åläggas att deltaga i vägunderhållet, så är det foga troligt att Riksdagen skall kunna enas om ett förslag bygdt på de grunder, som finnas angifna i den kongl. propositionen.

Jag tror således, att man bör stå fast vid den åsigten, att väghållningsbesvärets utgörande in natura bör åligga jordbruksfastigheten mot en skälig lindring från statsverket och landstingen såsom skett vid skjutsväsendets ordnande, hvilket erfarenheten visat skett till allmän belåtenhet. Att denna lindring bör utgå med så stor procent, att den verkar i nämnvärd mån, anser jag skäligt, helst som de väghållningsskyldige sjelfva också i form af utgifter till staten och till landstinget bidraga till denna lindring.

Emellertid, för att få reda på huru stor lindring bör tillkomma de väghållningsskyldige, måste en uppskattning af vägunderhållets verkliga

värde företagas och de väghållningsskyldige erhålla vissa procent af detta värde. Denna uppskattning torde lämpligen verkställas länsvis af en der till af 3 personer bestående nämnd, utsedd af konungens befallningshafvande, landstinget och de väghållningsskyldige.

Då jag förut sagt, att väghållningsbesväret fortfarande bör åligga jordbruksfastigheten, är tydligt, att ny vägdelning måste företagas, så att jordbruksfastighet utan mantal får deruti deltaga in natura, äfvensom att fördelningen sker efter *taxeringsvärdet*, så att ett större hemman får i större proportion efter sitt *taxeringsvärde* deltaga i vägunderhållet. En sådan förändring fordrar icke någon alltför stor svårighet vid vägdelningsförrättningen eller några alltför vidlyftiga lagstiftningsåtgärder.

En annan oegentlighet är den omständigheten att jordbruket ensamt måste bära väghållningsbördan, under det att industriella anläggningar äro derifrån befriade, ehuru dessa i lika stor om ej större grad begagna vägarna. Man har sålunda ett berättigadt kraf på, att äfven dessa inrättningar, såsom qvarnar, sågverk, fabriker, bergsbruk, kalk- och stenbrott, jernbruk, masugnar m. fl., böra i vägunderhållet deltaga, ehuru ett sådant deltagande lämpligen ej bör ske in natura, utan genom erläggande af en vägs katt.

Med anledning af hvad jag här anfört får jag vördsamt föreslå:

att Riksdagen må besluta att i skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t må låta utarbета och för Riksdagen framlägga nytt förslag till lindring af väghållningsbesvärets utgörande på landet, hufvudsakligen bygd på följande grunder:

a) att vägunderhållet in natura utgöres lika af all jordbruksfastighet efter *taxeringsvärdet* mot 50 procent lindring, deraf hälften bekostas af statsverket och hälften af landstingen;

b) att väghållningsbesvärets verkliga värde uppskattas länsvis af en för detta ändamål inom hvarje län tillsatt särskild nämnd; samt

c) att vägs katt i penningar erlägges för all annan fastighet än jordbruksfastighet af minst 2,000 kronörs *taxeringsvärde*, för frälseränta, för inkomst af bergsbruk, kalk- och stenbrott jemte dertill hörande verk och inrättningar, qvarnar, sågverk och fabriker samt andra

dylika för varors tillverkning eller förädling anlagda inrättningar, der inkomsten uppgår till visst belopp, t. ex. 800 kronor. Vägskatten uppbäres länsvis och användes för byggnad och underhåll af broar och färjor, vägvisare, ny vägdelning, förvaltningskostnad, bekostande af eller bidrag till vinterväghållningen samt anläggning af ny eller förbättring af gammal väg.

Stockholm den 28 januari 1891.

Oscar Larsson.

Häri instämma:

C. J. Jakobson.

Gustaf Anderson.

Axel Edv. Petersson.